

John Kerrys chance

Duel i Florida. Den første debat mellem præsidentkandidaterne blev en sejr på point for John Kerry. Han klarede sig godt, blev stående – og uanset, hvad man kan sige om hans skiftende standpunkter, så fremlagde han de meninger, han *i øjeblikket* har, sammenhængende!

Det fastslår **David Gress**, der vurderer at Kerry i den næste debat om indenrigspolitikken har gode muligheder for at score flere point.

1. Personligheden er altafgørende

Hvad var det mest overraskende ved debatten? Hvor godt begge egentlig klarede sig. Det er en valgkamp med masser af propaganda og karikaturer – så man får det indtryk fra lejrene, at den ene mand er en debil idiot og den anden landsforræder! Men begge klarede sig bedre end hvad man altså efter valgkampen kunne forvente. Hvad der IKKE var overraskende, var, at ingen af dem besvarede spørgsmålene ret godt. Kerry prøvede en anelse bedre end han har gjort før, men ingen af dem svarede fyldestgørende på nogen af spørgsmålene – de snakkede om deres egne kæpheste i de fleste svar, de gav.

Hvad lykkedes bedst for Bush? Noget, der kom især i begyndelsen: han gentog igen og igen, at han ville stå distancen – 'vi er her, i Irak, i krig mod terror, fordi det er absolut tvingende nødvendigt – og mig kan I regne med'. Det er den klassiske George W. Bush – det, som hans vælgere elsker og som han er bedst til. Når han

kom med den linje var det klart hans stærkeste kort.

Hvad lykkedes dårligst for Bush? Hans dårligste kort var, at han gentog sig selv. Han kunne have forsvaret sin egen politik stærkere – selvom det svært at stå i sådan en debatsituation med spørgsmål, man ikke har fået i forvejen. Men alligevel: han gled af på mange af spørgsmålene, og gik tilbage til det med, at 'vi skal stå distancen' – og det havde vi hørt nogle gange. Men vi fik ikke svar på hvad han anser for den største risikofaktor nu; hvad han agter at gøre med Nordkorea, hvor der virkelig var uenighed. Der kunne han, også ud fra sin egen politik, have gjort det bedre.

Hvad lykkedes bedst for Kerry? At han overlevede. Denne her debat skulle han simpelthen ikke tabe. Så vidt jeg kan se i meningsmålingerne har han styrket sig, og det er lige hvad han har brug for nu. Han virkede velorienteret, snakkede meget om planer for sikring af atomvåben i Rusland, hvor han virkede konkret og beherskede sit stof.

Hvad lykkedes dårligst for Kerry? Han var for løs. Han snakkede om planer for at forbedre sikkerheden, og gentog nogle overskrifter igen og igen, men når ordstyreren Jim Lehrer spurgte efter hans plan for tilbagetrækning og magtoverdragelse i Irak, svarede han, at han havde en plan, men forklarede ikke hvad den gik ud på. Igen var der tale om en mangel på præcision: hvad er det egentlig, han vil, som er så meget anderledes end Bush? Måske var det mest forbløffende hvor lille forskellen egentlig var på mange områder!

Det er *altafgørende*, hvordan de fremstår. Det her ER fjernsynsdemokrati: den virkning, en sådan debat har, afhænger i overvejende grad af fremtoning og kun i beskeden grad af argumenter.

Hvor vigtigt er det, hvordan de fremstår som personer i sådan en debat? Det er altafgørende,

hvordan de fremstår. Det her ER fjernsynsdemokrati: den virkning, en sådan debat har, afhænger i overvejende grad af fremtoning og kun i beskednen grad af argumenter (det hører radio-æraen til). Der spillede de begge to de roller, de nu har – og det kan i bedste fald have styrket deres egne vælgeres overbevisning, men har næppe flyttet nogen stemmer.

Du mener ikke, at Kerry her skulle have flyttet nogle af de usikre vælgere? Nogle har han nok flyttet, men erfaringerne viser, at de fleste af de her debatter ikke flytter meget. Så er der berømte, alle trækker frem: Kennedy-Nixon i 1960, hvor det i øvrigt var et nyt medium for debat. Der efterlod Nixon et dårligt indtryk, fordi han sad og svedte (nogle påstår, Kennedy-folkene fik sat skarpt lys på ham med det formål). Men i torsdags var der ingen af dem, der efterlod et markant dårligt indtryk - og derfor tror jeg ikke det bliver en debat, der vil gå over i historien.

2. Fjernsynsdebattens ritual

Hvor dagsordensættende kan sådan en debat være? Vi har diskuteret de sidste uger hvor konkrete kandidaterne har været på udenrigspolitikken: nu bliver de stillet op her, i et forløb, der viser sig faktisk kun at handle om et enkelt aspekt af udenrigspolitikken. Hvor konstituerende for den politiske scene kan sådan en tv-debat vise sig at være? Ikke så meget. Du har ganske ret - udenrigspolitik ER ikke bare Irak, og det KOM til at handle næsten udelukkende om Irak. Der var lidt om Nordkorea og Iran blev også nævnt, men heller ikke andet end nævnt. Så der var store alvorlige dagsordenpunkter, som knap nok var med – for slet ikke at tale om frihandel, immigration m.m. Der er nok en del seere, der har følt, at det var for meget om for lidt – for de næste debatter skal jo handle om andre emner, så man kommer ikke tilbage til hele det her område.

Men det er fjernsynsdebattens ritual: de stiller sig op og siger nogle ting, de har sagt tusind gange før. Det er ikke et forum, hvor man får væsentlige nye ting frem, og slet ikke et forum, hvor man kommer omkring emnet – for *det* gjorde vi ikke. Ordstyreren havde megen magt, fordi han formulerede spørgsmålene, og de var næsten alle på det emne, som de havde aftalt med

valgkampsstrategerne. Det kan ikke blive dagsordensættende, for holdningerne er velkendte, og overskriften er trods alt kun et enkelt emne.

Man vil altid lægge sig i kølvandet på den mand, der sidder i chefstolen: ”Han gør det, og jeg vil gøre det endnu bedre sådan her”.

Niels Bjerre var inde på, at Kerry de sidste uger har accepteret at valget primært handler om Iraksørgsmålet og at den dagsorden ikke kan ændres. Hvis vi ser på Kerrys kampagne over de sidste måneder, kan vi så sige at han er blevet ’låst inde’ – i den forstand at han må lægge sig meget tæt op af Bush, for at fremstå mest mulig statsmandsagtig. Det tror jeg er noget af en faktor. Nu kan man kun se resultatet af hvad hans valgkampstrateger har tænkt udadtil, men noget kunne tyde på at de har valgt at sige: ”Du skal køre på Irak, og på en sådan måde, at du ser alvorlig og seriøs ud”. Og så bliver det svært at sige noget dramatisk anderledes, fordi det vil forekomme ansvarsløst og uunderbygget. Man vil altid lægge sig i kølvandet på den mand, der sidder i chefstolen: ”Han gør det, og jeg vil gøre det endnu bedre sådan her”, men det vil altid være afhængigt af, hvad chefen foretager sig. Og det er en uheldig stilling, men nok også nødvendig, fordi Kerry SKAL simpelthen have en Irakpolitik. Hvis den ligner Bush’s er der ikke noget at gøre ved det, for det er den eneste position, der både markerer en forskel OG samtidig er seriøs. Men det er ikke en specielt offensiv strategi.

Jo mere han på den ene side har skruet op for retorikken om at det VAR en fejl at gå ind Irak og samtidig kørt statsmandslinjen på den anden, jo større et hul er der opstået: mellem altså angrebene på Bush og forsikringen om, at ”nu er vi der – og vi bli’r der”. Ja, det er rigtigt: der er et misforhold. Det var jo markant, hvor mange gange Kerry gentog, at USA vil blive i Irak, han vil ikke sætte dato på en tilbagetrækning. Det kunne han have gjort – markeret en distance der, men han har vurderet at det ikke ville være fornuftigt. Det kan man formentlig give ham ret i – men det BLIVER et problem for ham.

Hvilket øjeblik vil debatten blive husket for?

Jeg ved ikke, om der var noget. Måske det punkt, hvor de stod og snakkede med hinanden om deres børn – det var meget rørende. Og Bush' bemærkning om Yale. Begge dele udtryk for *the human touch*. I 1984 var der ikke meget af den slags – Reagan prøvede at være gemytlig, men det ville hans demokratiske udfordrer, Mondale, ikke! Det var rigtig godt – en god varm ting. Indholdsmæssigt var der ikke noget egentlig overraskende, og intet tidspunkt, hvor en af dem stod i lang pinlig tavshed. På den måde var det ikke mindeværdigt.

Kerry er nødt til at komme med nogle virkelig store bud på *hvordan* han vil gøre tingene anderledes for at skaffe penge i statskassen og flere i arbejde. Det bliver svært – men det er hans chance, for der er Bush måske mere sårbar end på Irak.

3. Den næste debat: sværere for Bush end for Kerry

Hvis Kerry stod svagt på udenrigspolitikken men, som du sagde: overlevede – så er det vel en sejr for ham? Jeg tror, det er en sejr på point for Kerry: han klarede sig godt, blev stående – og uanset, hvad man kan sige om hans skiftende standpunkter, så fremlagde han de meninger, han i øjeblikket har, sammenhængende! Men samtidig gled han af på spørgsmålene – så det var ikke den store, totale sejr, selvom han klart har fået et lille løft.

Hvad skal de gøre anderledes i den næste debat? Kerry vil have mulighed for, hvis han ellers kan, at vinde en større sejr, for der kan han virkelig køre på, at opsvinget endnu ikke er, hvad Bush-folkene har lovet det ville være, og at skattelettelserne er uansvarlige, fordi underskuddet drøner derudad. Men der vil han skulle være konkret. Han har foreløbig sagt, han

vil stramme nogle småting, men han er nødt til at komme med nogle virkelig store bud på *hvordan* han vil gøre tingene anderledes for at skaffe penge i statskassen og få mere gang i hjulene. Det bliver svært – men det er hans chance, for der er Bush måske mere sårbar end på Irak.

Hvad skal Bush gøre? Hans strategi må være at gå offensivt til værks. Prøve at vise, at hans politik faktisk skaffer arbejdspladser – at det er en illusion at *outsourcingen* [udflytningen af job, red.] ødelægger mere end den giver. Han skal også forklare hvorfor underskuddene ikke er så farlige: fx nævne, at de var større i 80'erne. Han skal således ud med nogle kraftige markeringer af, hvorfor det hans regering laver ikke er usammenhængende og ansvarsløst.

Muligvis vil han tage forskud på sin næste periode. Der er lyde fremme i forskellige medier om, at han agter at køre på en storstilet privatisering af pensionssystemet: virkelig begynde at flytte ressourcer. Et virkelig stort og vigtigt – men også farligt - emne. En vision for USA, hvor borgeren er mere ansvarlig for sit eget liv. Men med det format, debatterne har, er det meget svært at komme med de store indlæg, fordi det foregår i små korte bidder, og det er let for modparten at sige, at han så vil forringe de ældres forhold.

Siger du, at den næste debat bliver en sværere opgave for Bush end for Kerry? Jeg kunne tænke mig at den næste debat bliver en sværere opgave for Bush end for Kerry. For det er forholdsvis let for Bush med stor overbevisning at sige: 'Vi bliver i Irak!' – sammenlignet med at skulle forsvare eller udmale et konkret politisk område, der påvirker folks dagligdag, hvor han ER sårbar (om end: sårbar overfor dem, der i forvejen er modstandere). Så Kerry har chancen for at score nogle flere point.

Nu står det atter uafgjort

Duel i Florida: Efter den første debat mellem de to præsidentkandidater er det igen åbent hvem der vinder præsidentvalget 2. november. For John Kerry fremstod i tv-debatten helt anderledes, end Bush-kampagnen har påstået: som en mand, der er lavet af det stof, præsidenter skal være gjort af... I For **Jørgen Dragsdahl**, der i øvrigt selv interviewede Kerry i 1971, mener at Bush slap forbløffende dårligt fra den første konfrontation med sin demokratiske udfordrer: "Det, Bush viste i den her debat forstærker indtrykket af en præsident, der ganske enkelt er inkompetent."

1. Det stof, som præsidenter er gjort af

Hvad var det mest overraskende ved debatten?

Hvor dårligt Bush klarede sig: han tøvede og havde mange emotionelle reaktioner. På de amerikanske tv-netværk, der viste hans ansigt undervejs [mens Kerry talte, red] lavede han en grusom masse grimasser. Han virkede simpelthen uforberedt og også vred indimellem. Alt sådan noget er helt basale fejl: man lærer inden man skal på fjernsynet at man præcis *ikke* må gøre dens slags ting. Og det er rent ud sagt overraskende, at han ikke var i stand til at kontrollere sig selv - på trods af den rådgivning, han har fået, og på trods af den erfaring, han har. Det var jo ikke en debat med knockout: hvis der var en sejr, var den på point til John Kerry.

Hvad gik bedst for Bush? Noget af det der gik bedst for Bush var måden han brugte én af Kerrys anklager mod ham selv. Kerry har kaldt Irakkrigen "the wrong war at the wrong time in the wrong place". Det gentog han igen og igen, og på den måde fik han formentlig noget af brodden ud af den anklage. Han fik den vendt om og sagt til Kerry: "Hvordan kan du bede allierede om, at komme og støtte os i en krig som var både forkert, på et forkert sted, på et forkert tidspunkt?" En anden ting jeg synes han klarede godt var spørgsmålet om hvordan han håndterer tab under krigen - som han kom med et følelsesmæssigt svar på [en historie om hvordan han mødte en soldaterenke og hendes barn, red.]. Der tror jeg egentlig at han fik kommunikeret at han selv føler det enormt svært, men at han har et meget stort ansvar som han skal leve op til.

Hvad gik bedst og dårligst for Kerry? Først og fremmest at han fremstod helt anderledes end Bush-kampagnen har påstået. Bushs styrke er ikke, at befolkningen har tillid til ham, men at han har evnet at skabe mistillid til Kerry. Kerry fremstod med meget stor værdighed, han havde stor selvkontrol, og han evnede flere gange at kommunikere personligt ud til folk. Men først og fremmest fremstod han som en person, der er lavet af det stof, som præsidenter skal være gjort af. Han var også i stand til at bruge sin militære baggrund i Vietnam – og ikke som han gjorde på Demokraternes Konvent, hvor det simpelthen blev for meget. Nej, her var han i stand til meget mere underforstået at spille på det, med sin erfaring for, hvad det vil sige at tabe folk i kamp og hvad det vil sige at se krigens realiteter i øjnene. Dermed fik han bragt det ind som én af sine værdifulde erfaringer: Vietnam-baggrunden virkede både troværdig og relevant.

I 1971 interviewede jeg selv Kerry i flere timer, og jeg må sige, at mit indtryk den gang var lige præcis af en person som det var komplet umuligt at kommunikere med, en meget fjern og nærmest arrogant person.

Men er Kerry ikke også blevet bedre end siden foråret 2003? Jeg har selv interviewet ham - i 1971 i flere timer - og jeg må sige, at mit indtryk den gang var lige præcis af en person som det var komplet umuligt at kommunikere med, en meget fjern og nærmest arrogant person. Så det ligger utroligt dybt i ham - det er 30 år siden, ikke!? Men folk siger jo, at så snart han er omgivet af sine kammerater fra Vietnam tiden så er der langt mere liv i ham.

Noget af det der gik dårligt for ham var, at han specielt i begyndelsen af debatten hældte alt for mange informationer i sine svar. Det havde der været meget snak om på forhånd: hvorvidt han ville være i stand til at holde sig indenfor det antal minutter han måtte tale. Det klarede han jo, og faktisk bedre end Bush. Men i begyndelsen puttede han simpelthen for mange informationer ind. Det er selvfølgelig en fejl som skyldes at de har trænet og trænet og trænet det her - og at det var et kunstigt debatformat, så han i alt for høj grad brugte det, han havde lært udenad. På tryk ser det formentlig meget godt ud, men jeg er ikke sikker på hvor godt det virker på fjernsynet.

Hvilket øjeblik var det mest mindeværdige? For mig var det bedste øjeblik der, hvor Kerry siger: "Ja., jeg har begået fejl i nogle af de ting jeg har sagt omkring krigen i Irak, men præsidenten har begået en fejl ved at invadere Irak - hvad er værst?" Med andre ord imødekommer han en kritik, men får den trukket op og sammenlignet med en fejl, der koster menneskeliv i titusindvis. Det tror jeg utvivlsomt var et indstuderet øjeblik, men på mig virkede det som én af de situationer hvor han virkelig tog kommandoen over debatten. Det var et eksempel på, hvordan han hele tiden var i offensiven og tvang Bush i defensiven - og altså på, at man kan komme i offensiven ved at lave et lille hurtigt tilbagetog og så støde frem igen. Det var hurtigt fodarbejde!

2. Pressens dom

Hvad tror du de skal lave om på før den næste debat? Som sagt: at han skal passe på ikke at fylde for mange informationer ind i sine svar. Men ellers må man sige, at der ikke rigtig er noget han skal lave om på. Bush skal, er jeg lige ved at sige, lave om på sig selv! Det han viste i den her

debat forstærker indtrykket af en præsident, der ganske enkelt er inkompetent. Man kan være enig med Bush i meget af hans politik og se, at han har bibragt noget nyt til amerikansk udenrigs- og sikkerhedspolitik, som ikke *kun* er galt. Men hovedproblemet med den her administration er, at den ganske enkelt er inkompetent. Jeg omgås jo en del officerer og jo længere ned man kommer i hvad der faktisk er foregået og foregår i Irak, desto mere horribelt er det: det er inkompetencen, i langt højere grad end politiske retninger og mål, som taler her.

Bush skal, er jeg lige ved at sige, lave om på sig selv!
 Det, han viste i den her debat forstærker indtrykket af en præsident, der ganske enkelt er inkompetent.

Men her taler du ikke kun om Bush selv? Nej, men den amerikanske præsident er så utroligt vigtig på grund af det system amerikanerne har: trådene samles ét sted. Hvis han har en inkompetent national sikkerhedsrådgiver - hvad han har - og hvis han har en stabschef, som jeg tvivler på om nogen kan huske hvad hedder - så mangler den fleksible centrale ledelse. Her har vi en præsident, der ganske enkelt er stædig. Amerikanerne har ellers det udtryk, at hvis man har gravet sig selv ned i hul, så skal man holde op med at grave. Men han bliver altså ved med at grave, fordi han er helt sikker på, at der er en udvej i den anden ende.

Til sidst: er vores [pressens] modtagelse af debatten for avanceret? I stedet for at tale om hvem, der har ret og hvilke argumenter der var bedst, så taler vi om hvem, de havde den bedste strategi overfor vælgerne og glemmer, at det er os selv, der er vælgerne? Jeg har formentlig næsten ikke talt om, hvad der blev sagt af forkerte ting, eller hvad deres politiske pointer var. Det har jeg ikke, fordi disse debatter først og fremmest handler om ét indtryk: på fjernsynet dominerer billedet så meget, at det sagte ord egentlig mister betydning.

Det, der så kan blive betydningsfuldt i de efterfølgende dage, er, når de skrevne medier får

analyseret det spalte op og spalte ned - og blandt andet konstaterer, at begge parter sagde forkerte ting som man bagefter kan påpege er ukorrekte. Det gælder jo for denne (efter)debat, at den er et slagsmål mellem forskellige spindoktorer, kommentatorer og analytikere. Vi har haft debatter, hvor man lige bagefter sagde, at én havde vundet - Gore over Bush for eksempel - og hvor man simpelthen skiftede holdning, og så hævdede det modsatte af hvad man havde sagt før. Det vil ikke ske i denne her situation.

Min hurtige vurdering er, at Bush lavede flest faktuelle fejl, og der er en virkelighed i Irak, som begynder at trænge ind i folks bevidsthed. Fx når han siger, at der er 100.000 irakiske mænd, der er fuldt trænedede: det er simpelthen forkert. Det er en propagandapåstand som er blevet analyseret og afvist i de seneste 10 dage, og som han alligevel bruger. Den vil formentlig blive gendrevet, og som nogle folk - alt efter hvor godt de er inde i sagerne vil sige - "Aha, der har han begået en fejl, for det er jo ikke rigtigt". Så jeg tror jeg tror ikke efter-analysen vil komme til at gå dårligt for Kerry. Det amerikanske præsidentvalg er igen uden at udfald, der er afgjort på forhånd.